

Kétszázéves az úrnapi virágszőnyeg

„Das ist der Tag des Herrn”

Az idén június 14-dikére esik Úrnap, és a vallásos budaörsiek –ahogy teszik azt mintegy kétszáz éve ilyenkor mindig – hajnalban kelnek, hogy a friss virágszirmokból szőnyeget készítsenek. Bonomi Jenő 1933-ban jegyezte fel, hogy „a Wendler család az 1780-as évek óta, a Braun család 1869 óta, a Hauser család 1911 óta, a Csik család 1932 óta díszíti a virágszőnyeg mentén felállított úrnapi virágdíszes kápolnát”.

Maga a virágszentelés Szűz Mária tisztelésére még régebben, a középkor óta volt szokásban. Hajdan két kilométeres úton kígyózott végig a csikokban, különböző színű virágszirmokból kirakott három méter széles virágszőnyeg, melyet kétoldalt fécskákból ledugdosított kerítés övezett. Évek óta a templom körül alakítják ki a hívők ezt a színpompás csodát, melynek előkészülete Szentháromság vasárnapján megkezdődik. Sokan még ma is bebarangolják a környéket, hogy begyűjtsék a búzavirágot, boglárkát, vadrózsát, pipacsot és a különböző növények leveleit. Ezután minden virágfajta külön-külön kosárba, majd a hús pincébe kerül, Úrnapig.

A lázas munka a négy kápolnaoltár díszítésével, a virágkoszorúk készítésével kezdődik. Úrnapján hajnalban először megrajzolják a mintákat. Ezek főleg vallási motívumok, ilyen volt a díszes kehely fraktúr betűs felirattal: „Das ist der Tag des Herrn – Ez az Úr napja”, ami mindez már az 1930-as évek fotóin is látható. Angyal, Oltáriszentség, kehely, szív, bárány, kereszt, újabban címer, cserkészjelvény, a katolikus iskola emblémája is megtalálható a színpompás szőnyegen.

Az úrnapi körmenet során több régi hagyomány újult meg napjainkban. Elöl viszik a keresztet, a menet a virágszőnyeg mellett vonul láthatók a régi képeken, és így van ez ma is. Utána a régi hagyományoknak megfelelően a katolikus iskola diáksága következik, majd a Mária-lányok sora, őket követik, követték a katona korú fiatalok. Az 1946-os kitelepítés előtt egyenruhás tűzoltók és a rezesbanda vonult a ministránsok és a papság előtt. A baldachin alatt az oltári szentséggel a plébános vonul, csak ő léphet elsőként a virágszőnyegre! Egykor lővések díszruhás sora ékesítette a menetet, ők köszöntötték diszlövessel a jeles ünnepet. Követte őket az előljáróság, majd a férfiak és az asszonyok népes csoportja. A menet éppolyan

színpompás volt, mint a virágszőnyeg, hiszen minden asszony az életkorának megfelelő színes népviseletet hordta. A kápolnáknál megálltak rövid áhítatra, majd méltóságteljesen vonultak tovább. Amerre elhaladt a körmenet, minden ház ablakában szentek szobrai, égő gyertyák köszöntötték a híveket. A szertartás után a virágkoszorúkat hazavitték áldáshozóként, de megajándékozták velük a budapesti vendégeket is.

Ma az I. világháborús emlékmű előtti oltár gondozói a Meiczinger és a Boros család, a templom mögötti kereszt előtt álló oltárt a Hauser és Bäder család ékesíti. A templom mögötti köz végén álló 3. oltár virágdíszét a Herendi és Digner család formálja, míg a 4. a templomkertben álló oltár ékesítését a Dauner és Komjád (Konrád) család vállalja. A mintegy két kilométeres

hajdani virágszőnyeg díszítéséhez, a csikok kifermálásához azok is hozzájárultak, akiknek nem állt a házuk a fő utcán. Ezt a szép hagyományt őrzi és folytatja a budaörsi származású – ma már Budapesten élő – Dauner József és családja, akik hazajárnak Budaörsre oltárt építeni.

1997-ben a Mindszenty József Katolikus Általános Iskola honismereti szakköre is bekapcsolódott a szíromszedés, apróbb segítséget nyújtva a szőnyegépítés munkájába. Tapasztalataikat, az évtizedek óta fotókon is megörökített mintákat (többek között dr. Luntz Ottokár felvételei nyomán) mintegy nyolcvanoldalas pályamunkába foglalták össze. Pályamunkájuk szerepel az 1998. évi Országos Néprajzi Pályázaton, reméljük, eredménnyel.

Kovácsné dr. Paulovits Teréz